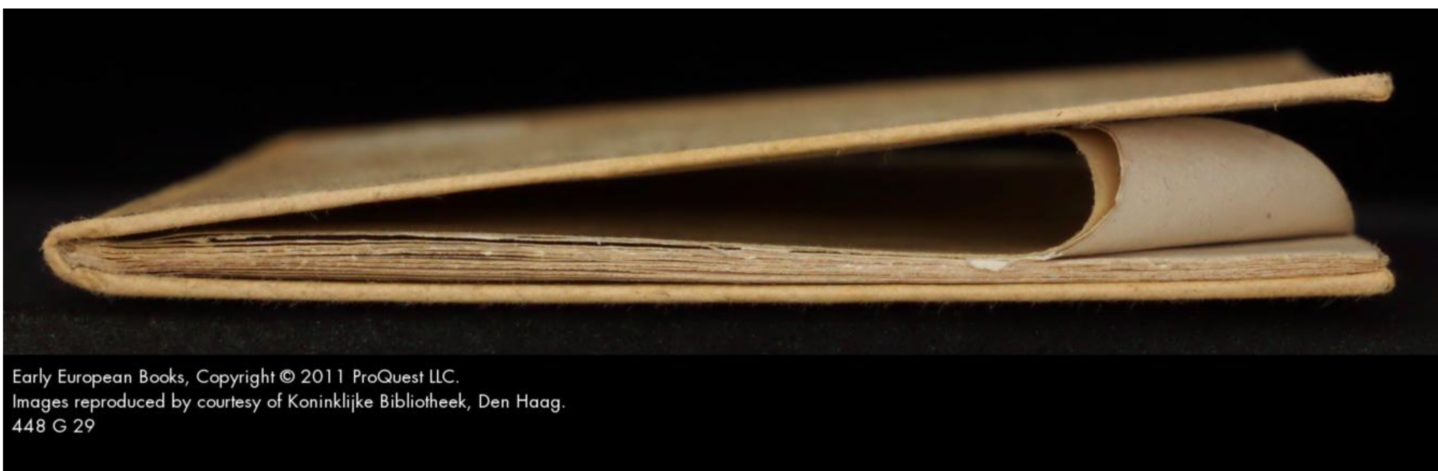
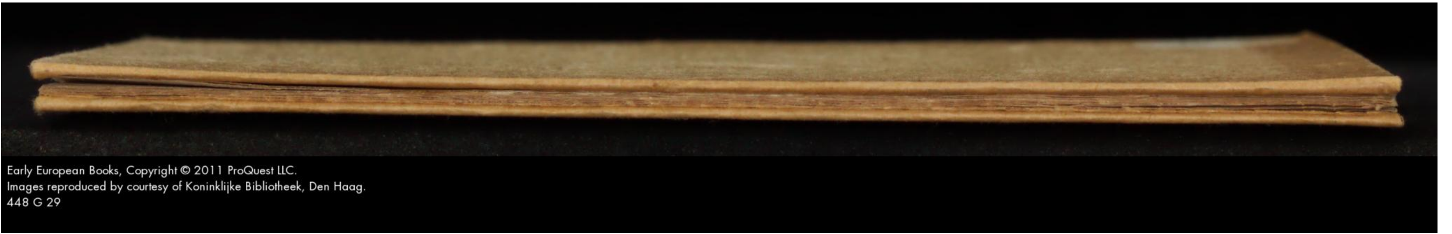
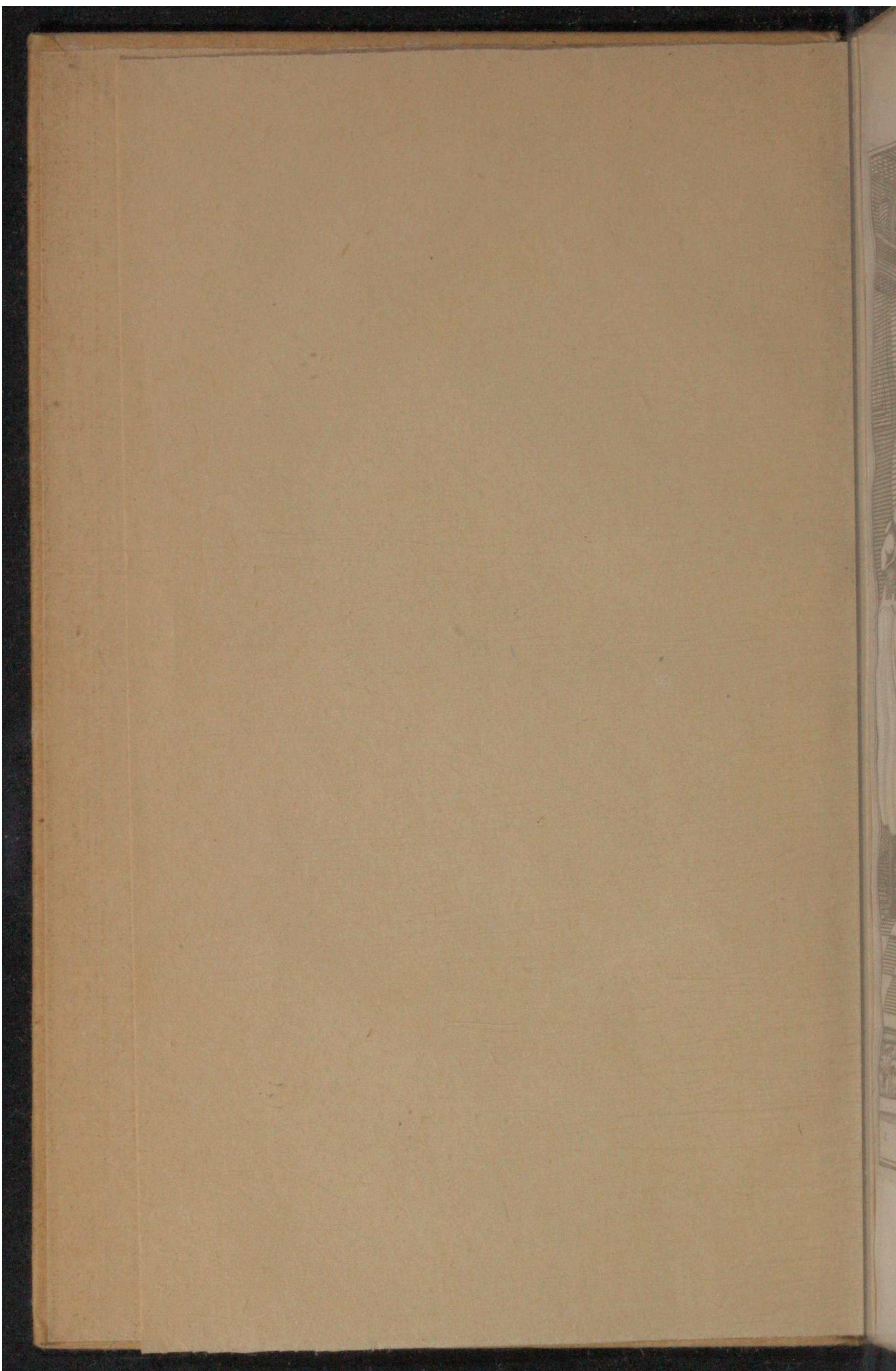

DE LICHTMIS,
of
MAL MORTIE MAL KINDIE.

DE LICHTMIS, OF Mal Mortje mal Kindje;

KLUCHTSPEL.

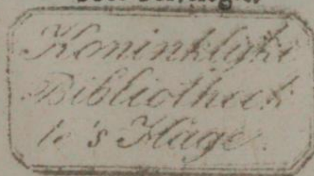
DOOR

A. DU MOULIN.

Den tweden Druk.

TE AMSTELDAM,
By de Erfgen: van J. LESCAILJE, op den Middeldam, op de hoek van de Vischmarkt, 1700.
Met Privilegie.

COPYE

VAN DE

PRIVILEGIE.

DE Staten van Holland ende Westvriesland doen te weten, alsoo ons vertoont is by de Regenten van het Burger Weeshuys ende Oude Mannenhuis der Stad Amsterdam, en, in die qualiteyt, te samen eygenaers, mitsgaders Regenten van den Schouburg aldaer, dat sy, Supplianten, sedert eenige Jaren hebbende gejouisseert van onsen Octroye of Privilegie van dato den 19. September 1684. waer by wy aen de Regenten van den selven Schouburg, in die tyt, hadden gelieven te consenteren, accorderen ende octroijeren, dat sy, gedurende den tyt van vyftien eerst achter een volgende Jaren, de Wercken, die doenmaels ten dienste van het Tooneel reets gedruckt waren, ende, van tyt tot tyt, nog vorder in het ligt gebracht, ende ten Toneele gevoert soude werden, alleen soude mogen drucken, uytgeven en verkopen, nu ondervonden, dat de Jaren, by het voorgemelde onse Octroy of Privilegie genaemt, op den 19. September 1699. souden komen te expireren; ende dewyl de Supplianten ten meesten dienste van de Schouburg, waer van hunne respective Godshuysen onder andere mede moesten werden gesubcenteert, de voorgemelde Wercken, soo van Treurspellen, Blyspellen als Kluchten, als anders, die reets gedruckt en ten Toneele gevoert waeren, of in het toekomende gedruckt, en ten Toneele gevoert souden mogen werden, geerne alleen, gelyk voorheenen, souden blyven drucken, doen drucken, uytgeven en verkopen, ten

 eyn-

eynde de ſelve Wercken, door het nadrucken van anderen, haer luyſter, ſoo in tael, als ſpelkonſt, niet mogten komen te verlieſen, dog dat ſulcx aen haer, na de expiratie van het bovengemelde ons Octroy, en ſulcx nae den 19. September 1699. niet gepermiteert ſoude weſen, ſoo vonden de Supplianten hun genootſaekt ſig te keeren tot ons, onderdanig verſoekende, dat wy aen de Supplianten, in hare bovengemelde qualiteyt, gelietden te verleenen prolongatie van het voorſz. Octroy of Privilegie, omme alſoo de voorſz. Werken, ſoo van Treurſpellen, Blyſpellen, Kluchten, als andere, reets gemaeckt en ten Tooneele gevoert, en als nog in het ligt te brengen, den tyt van vyftien eerſt achter een volgende Jaren, alleen te mogen drucken en verkopen, of doen drucken en verkopen, met verbod aen allen andere op ſeeckere hoge penen, by U Ed. Groot Mog. daer toe te ſtellen, en voorts in communi forma; ſo is 't dat wy de ſaecke, ende 't verſoek voorſz. overgemerkt hebbende, ende genegen weſende, ter bede van de Supplianten, uyt onſe rechte wetenſchap, Souveraine magt en authoriteyt, deſelve Supplianten geconſenteert, geaccordeert ende geoctroyeert hebben, conſenteren, accorderen ende octroyeren, mits deſen, dat ſy, by continuatie, de voorſz. Wercken, ſoo van Treurſpellen, Blyſpellen, Klugten als andere, reets gemaekt en ten Tooneele gevoert, en als nog in het licht te brengen, den tyt van vyftien eerſt achter een volgende Jaren, alleen binnnen onſen landen, ſullen mogen drucken, doen drucken, uytgeven en verkopen, verbiedende daerom allen en een ygelyk, de voorſz. Wercken, in 't geheel ofte ten deele, naer te drucken, ofte, elders naergedruckt, binnen den ſelven onſen lande te brengen, uyt te geven ofte vekopen, op de verbeurte van alle de naergedruckte, ingebrachte, ofte verkogte exemplaren, ende een boete van drie hondert guldens, daer en boven, te verbeuren, te applicceren een darde part voor den Officier, die de calangie doen ſal, een darde part voor den Armen der Plaetſen daer 't caſus voorvallen ſal, en het reſterende darde part voor de Supplianten, alles in dien verſtande, dat wy de Supplianten met deſen onſen Octroye alleen willende gratificeren tot verhoedinge van hare ſchade door het naedrucken van de voorſz. Wercken, daer door in genigen deele verſtaen den inhoude van dien te authoriſeren, ofte te advoueren, ende, veel min het ſelve onder onſe protextie en de beſcherminge eenigh meerder credit, aenſien, of reputatie te geven, nemaer de Supplianten in cas daer inne iets onbehoorlyks ſoude influeren, alle het ſelve tot haren laſte ſullen gehouden weſen te verantwoorden, tot dien eynde wel expreſſelyk begeerende, dat by aldien ſy deſe onſe Octroje voor de voorſz. Wercken ſullen willen ſtellen, daer van geen geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie ſullen mogen maken, nemaer gehouden ſullen weſen het ſelve Octroy in 't geheel, en ſonder eenige Omiſſie, daer voor te drucken, ofte te doen drucken, ende dat ſy gehouden ſullen ſyn een exemplaer van alle de voorſz. Wercken, gebonden en wel geconditioneert,

tioneert, te brengen in de Bibliotheecq van onse Universiteyt tot Leyden, ende daer van behoorlyk te doen blyken, alles op pene van het effect van dien te verliesen, ende ten eynde de Suppliamten desen onsen Octroye ende consente mogen genieten als naer hehooren, lasten wy allen ende een ygelyk, die't aengaen mag, dat sy de Suppliamten van den inhoude van desen doen lasten ende gedogen, rustelyk, vredelyk ende volkomentlyk genieten ende gebruycken, cesserende alle belet ter contrarie gedaen. Gedaen in den Hage, onder onsen grote Zegele, hier onder aen doen hangen op den een en twintigste May in 't Jaer onses Heer en Zaligmakers, een duysent ses hondert negen en negentigh.

A. HEINSIUS.

Ter ordonnantie van de Staten

SIMON van BEAUMONT.

De Regenten van het Wees- en Oude Mannenhuis hebben, in haar voorsz. qualiteit, het recht van deze Privilegie, voor *De Lichtmis*, of *mal Mortje mal Kindje*, vergund aan de Erfgenaamen van *J. Lescailje.*

In Amsteldam, den 8. *December*, 1700.

JACOMYNTE JANZ.

Nou, Vaderlief, nou, Vader, hy hoorden lest zo bedroest
na je bestraffing en je les:
Licht dat hy door kwaad gezelschap verleid zal weezen.
Ziet het voor deze reis door de vingeren, ik zal hem de
metten eerst louter leezen.
Ei! zegt tegens de Procureur dat hy 't verzoek aan de
Heeren niet doed.
Zie daar, Man, ik sturf, wierd hy vast gezet, 't is evenwel,
gelyk ik gezeid heb, ons eigen vleis en bloed.
Nou, Arent Pieterz, wat zegje? zelje dit misslagje noch
eens verschoonen?
Hy zal 't je eeuwig dank weeten, Man, en met wel op-
passen, en deugdzaam leeven beloonen,
Nou, Vaderlief! ik zie je hart word meê al beroerd.

ARENT PIETERZ.

Dat die Jonge dat kostelyke geld zo verdommeneerd, en
verhoert,
Dat ik zo zuur in men tyd heb moeten winnen,
Gaat me te veel ter harten, ja, 't raakt me schier aan men
zinnen.
Ik had hem daar by een braaf koopman, om de negotie te
leeren, besteed,
'T kosten me honderd ryksdaalders aan geld jaarlyks, ge-
lykje weet,
En, daar boven, noch wel tweemaal zo veel aan strik-
ken, kwikken en mooije kleêren,
Behalven zakgeld; om nou en dan een schelling twee
drie te kunnen verteeren
By een eerlyk en fraai gezelschap, want daar ben ik myn
leeven niet tegen geweest;
Maar, in plaats van hem schikkelyk te houwen, speel-
den hy gedurig den beest.
Als hy geld op zou haalen, of brieven gaan bestellen, en
spoedig weer most komen,
Liep hy in de kroeg, en daar een kruijer, die de brieven
bestelden, of geld ophaalden, genoomen;

Ter-

Terwyl-verdommeneerde Mejonker daar zyn geld met zoppege peer op zoppege peer,
Zo noemenze een pints roemer rinze wyn, ten beste te geeven, 't was schaf op en breng meêr.
Een gebraaden hoen vyf of zes, dat eerlyke burger lui niet als met gasten ten haaren huize eeten,
Wierd daar opgedist, en gulzig met dronkaarts en lichtmissen opgevreeten.

JACOMYNTJE JANZ.

Vaderlief, ze benne jong, ze kryge de buik te met tot 'er meester half vol, en den honger is dikwils groot,
Heeft hy daar wittebrood en hoenders gegeeten, tot zyn meester at hy slegts melk en roggenbrood:
Ook hebje al die voorige misslagen vergeeten, en hem vergeeven.
Je hebt de Waard in de Vruchtboom betaald van alles dat hy schuldig was gebleeven.

ARENT PIETERZ.

Dat 's waar, maar daar boven heb ik om te bewaaren zyn eer en fatzoen,
Over de zes duizend guldens aan zyn meester die hy de kas ontstoolen had moeten voldoen.
Die hy, met hoeren, lichtmisſen, dobb'len en vagebonderen,
Met schurken en pluggen in herbergen, kuffen en hoerhuizen, had wezen spenderen.
Meenje dat men de dingen zo licht vergeet, schoon men ze op hoop van beterschap vergeeft?

JACOMYNTJE JANZ.

Nou, Vaâr, daar zyn 'er wel meêr die wat licht in haar tyd hebben geleeft,
Dat nou al stylen van de beurs zyn, en die passen op haar zaaken.
Als hy getrouwd is, zal hem dat losse leeven niet kunnen vermaaken.
Jeronimus neef zou van daag met je spreeken over het huwelyk met zyn nicht met al dat goed.

ARENT PIETERZ.

Dat 's waar, 't was vast gesteld, maar ik zou haar bedriegen, 't stryd tegen myn gemoed.
Ook komt 'er de nieuwe misslag op, neên, Vrouw, ik zal 't hem af gaan zeggen.
'T is een weeskind, een jonge brave dochter, 't zou me eeuwig op 't hart leggen,
Zo hy zich, gelyk ik vrees, niet beter aanstelden als hy tot heden heeft gedaan.

JACOMYNTJE JANZ.

Daar is geen vrees voor, Man, voor zyn vroom leeven, en wel oppassen zal ik borg staan,
Och! je weet niet, als hy een vrouwtje heeft, wat een goeijen man dat hy zal weezen.

ARENT PIETERZ.

Hoor, Vrou, voor het vast zetten hoefje dezemaal niet te vreezen;
Ik heb daar nooit met ernst van gesprooken, maar wel van hem na Indjen te stuuren met fatzoen.
Neem jy hem wakker veur, bestraft hem braaf, ik zal het flus ook eens doen;
Terwyl zal ik na Jeronimus gaan om van 't huwelyk met Levyna te spreeken.
'T zou wel weezen wou hy zich wel draagen, aan geld en goed zal 't hem niet ontbreeken.
Ik zal, op die hoop en dat vertrouwen, daar heenen gaan.

JACOMYNTJE JANZ.

Dankje, Vader lief, voor je zeun, 'k ben blyd dat je u zo wel van je vrouwtje laat raân.

TWEEDE TOONEEL.

MICHIEL, MARY.

MICHIEL.

De droes, Mietje lief, dat heeft me Moêr weêr wel gebakken.
'T was goed datwe ons zo lang verschoolen, men Vaâr was me kort op de hakken.

MARY.

Had je vader in die gramſchap je gezien, en by de kladden gevat,
Ik verzeeketje, jonker Michiel, datje braaf rotting oly zoud hebben gehad,
Je bend gelukkig dat onze vrouw zo veel van je houd anders was je al lang op een waagen,
Hadje heur niet, je zoud in Sinte Raſpinus, of te Koukerk jou lichtmiſſen al beklaagen.
Maar, 't is; *Mal Mortje mal Kindje*, nou, 't is niet vremt, je bent heur eenigſte zeun.

MICHIEL.

Kom, kom, die brand is uit. De duivel, we hadden van de nacht zulken deun,
'K heb geen grooter pleizier gehad van al myn leeven.

MARY.

'T is wel, Borſt, datje jou vreugd buitens huis brengt; nou, laat eens hooren, wat hebje weêr bedreeven?
Je hebt licht een hoerhuis opgeſchikt, of eerelyke lui op ſtraat aangerand?

MICHIEL.

We gingen eerſt in een winkel op de Gelderſche Kaai by het Nieuwland;
Zo dra als ik, en myn illuſter gezelſchap waaren binnen getreeden,
Kreeg de meid een klap voor haar bek, en een voed onder de naers.

MARY.

En om wat reden?

MICHIEL.

Dat is myn ordinare groet aan dames van haar fatzoen; en tot rekreatie van myn inpertinente geeſt.
Hoe beeſtagtiger dat je bent in een hoerhuis, hoe meêr je bent ontzien, en gevreeſt.

MARY.

Wel, Sinjeur, ik hadje voor die groetenis weêr gegroet met krabben en ſla an na men vermogen.

MICHIEL.

MICHIEL.

Dat beelje jou maar in, je bend schrikkelyk in je meening bedroogen;
Ze vloogme om den hals, en zoende me, ja bedankte me voor die groet.
Een lichtmis, als ik, weet hoè datmen met hoeren leeven moet.
Na datwe daar een glas wyn vyf of zes hadden gezoopen,
Beslootenwe het hoerhuisje eens op te schikken, en wat te steelen, om het in een and're kit te verkoopen;
Daadelyk hand aan 't werk, het huis rontom met de borsten bezet,
En doen alles stukken geslaagen.

MARY.

Wel, jy beleid je dingen net,
Je zelt 'er een man deur worden.

MICHIEL.

O wy lieten 't daar noch niet by steeken,
De Kochel, en de hoere Waardin, wouwe wat zeggen, maar we sloegenze of wyze kop en beenen wilde breeken;
Dat gedaan zynde, snap al te maal de deur uit, en na een nacht kroeg tot lichte Mai;
Onderwegen sloegenwe de glazen uit voor ons pleizier, en de lui voor 'er bek, en van daar na sinjeur Pappegai.

MARY.

Wel, 't is al heel pleizierig, is dat de vrolykste nacht van je leeven,
Dan zou ik je Vader niet raaden dat hyje aan Levyna ten huwelyk zou geeven.
'K beklaag dat zoete schaap, die lieven engel! datze trouwen zel aan zulken man,
Die niet als lichtmissen, hoerhuizen op te schikken en straatschenden kan;
Men hoordenze, om der consientien wil, te waarschouwen, en jou legenden eens op te leezen.

MICHIEL.

MICHIEL.

Waarom, malle varken? je weet wel dat ik heur mans genoeg zal weezen.
Selleweeken was ik al met haar getrouwd, dan was ik myn eigen meester en voogd.
Hoe zel ik op de veurloopers slaan.

MARY.

Is dat het heil datje in je huwelyk beoogd?

MICHIEL.

Met reden, waarom zou ikze trouwen als om 't geld, en om koninklyk te kunnen leeven?
Wel, 't schortme nou geduurig aan geld.

MARY.

Is je geld al weer op? wel waar is die honderd gulden van je moeder gebleeven?
Want in de hoerhuizen geefje niet, en in de kroeg loopje meê al op de beurs van and're lui.

MICHIEL.

'K heb in de roialook geweest, en ik meende wat te trekken, maar wat ik zetten 't was niet een brui.
Met dat lompe spul heb ik al men geld verlooren;
Ik weet niet hoe ik zo zot ben geweest, want ik wist het wel van te vooren.
Daar waaren verscheide kooplui knechts, die 'er al moije Sommen hebben verbruid.
Al komjer met duizend gulden, in een uur of twee, zet jy 't op, heeft het de banquier tot een duit.
Met een eerlyk passediesje, ken je jou spel verzeek'ren door fyn speelen.

MARY.

Ja, ik denk met valsche dobbelsteenen, gelykje lest vertelden, wel dat hou ik slimmer als steelen.
Maar, 't is wonder datje geen meêr geld hebt daarje dat fyn speelen meê eksferseert.

MICHIEL.

'T plegt wel wat te weezen, maar de inventeurs hebben 't al te veel liefhebbers geleerd;

Groo-

Grooten en kleinen kennen 't, en doenze het niet ze weeten 'er ten minsten veur te wachten.
We plegten van die kantoorknechts te hebben, die haar meesters kassen verkrachten,
Dat gaf schoon, maar de kunst is nou al te veel bekend.

MARY.

Zwyg, daar komt je moeder, houwje of je gansch niet wel bent.

DARDE TOONEEL.

JACOMYNTJE JANZ, MICHIEL, MARY.

MARY.

OCh! Vrou, onze Michiel is zo ziek, je moet nou altyd niet op hem kyven,
Hy kreeg daar effen een flaaute, ik meenden dat hy 'er in zou blyven,
Zo ontsteld is hy dat de miester zo van hem heeft ofgeleid.

JACOMYNTJE JANZ.

Nou, myn Kind, nou, Vaâr, je moet dat niet achten, 't was in zyn toornigheid.
Hoe is 't, Michieltje lief, hoe is 't, Zeun, zeg het my wat jou scheelt, je moet het my ommers klaagen.

MICHIEL.

Dat men Vaâr zo op men raast en tiert, Moeder lief, kan, ik niet langer verdraagen,
'T was slimmer of ik een guit was, en de oolykste lichtmis die 'er leeft.
Ik bender zo ontsteld af, daar is niet een lid aan men lyf of het beeft.

JACOMYNTJE JANS.

We wachten tot drie uuren, 't is al wat laat, Kind, dat moetje weeten,
Vader het al een beetje gelyk.

MICHIEL.

Wel, dat 's gruuw'lyk, 'k was by gezelschap, is je dat vergeeten?

Als-

Als men by fraije lui is kan men dan zo ſcheijen als men wil?

JACOMYNTJE JANZ.

Nou, Zeun, raas zo niet, je bent niet al te wel, Vaar, houw je wat ſtil.

MARY.

Ach! Juffrouw, daar krygt hy de flaaute van der effen weêr op zen leden.

MICHIEL.

O my! 'k heb zulken pyn in men buik, Moeder, loop al je beſt naar beneden,
En maak me wat warms.

JACOMYNTJE JANZ.

Wat lusje, een kandeeltje, of wat warme wyn?
Spreek, Zeuntje lief, wat luſt je?

MICHIEL.

Je moet het zelf maaken, laat het een lekker kandeeltje zyn.

MARY.

Met een door van een eitje?

MICHIEL.

Dat voor al niet vergeeten.

MARY.

Nou, juffrouw, ik zel terwyl het bed voor Sinjeur gaan warmen, dan komt hy aan 't zweeten.

JACOMYNTJE JANZ.

Je zelt 'er jou handen wel of houwen, dat zal ik beter doen, als jy.
Blyf zo lang by men zeun, pas te deeg op hem of hy weêr flaau wierd. Michieltje lief, ik kom je daadelyk weêr by.

VIERDE TOONEEL.

MICHIELTJE, MARY.

MICHIEL.

BRus maar heen, al dat Michieltje lief, en dat zeuntje lief begon me al te verveelen.

MA-

MARY.

Je bent een borst, ik moet bekennen, jy kend je rol wonder wel speelen.

MICHIEL.

Een Lichtmis moet kennen veinzen en liegen beter, als de beste maakelaar of advocaat.

MARY.

Wel je kent het schoon, hoewel ze zeggen dat dat volk, de goede niet te na gesprooken, het liegen en bedriegen meê heerlyk verstaat.

Maar zo de bommel eens uitbreekt by jou vader, zo meugje vreezen.

MICHIEL.

Wisje, wasje, 'k heb men môer te vrind. Daar most noch een vrolykheid weezen;

Toen we uit de nachtkroegen gingen, raakte we ten huize van mama Margo.

Die beest houd niet als zinjoriaale nimfjes, 't was 'er deftig in huis, want die hoer is zo snoô,

Datze niemand logeerd als geldege lichtmissen, stille sluipers, en getrouwde mannen, die 'er honderden verteeren.

Ze roemt 'er ook op dat tot haarent niet als de fraiste heeren, en liefhebbers van de stad verkeeren;

Ze noemtze by naam en toenaam, maar 't wiert 'er schoon betaalt,

De glaazen, spiegels en 't pastelein wierd met stokken en degens gepulferizeert, en, hadze de Wacht niet gehaalt,

Ze zou 'er beter van gehad hebben, maar eer die kwamen zetten wy het op 't loopen.

MARY.

Wel 't zyn heldendaaden dieje bedryft, daar is wat goeds van jou te hoopen.

MICHIEL.

Doen rezolveerdewe elk na zyn huis, of daar hy in kon raaken, te gaan.

Maar

Maar eerwe ſcheiden, randen ons vyf zes pluggen, en ſtraathoeren aan,
Daar was 't ſta ſchrap, de meſſen en degens uit, en braaf tegen malkaâr geſneeden,
Ik gaf een plug een ſneê over 't lyf van boven tot beneden:
Eind'lyk zetten zy het op 't rekken, en wy elk zyns ſweegs, de gekwetſte bleef leggen op ſtraat.

MARY.

Heden, Sinjeur, daar verſchrik ik van, je weet in wat kwaad blaadje datje ſtaat,
Zo je vader dat hoort, of zo 'er het Gerecht achter mogt koomen,
Hoe zou je vaaren?

MICHIEL.

Tut, tut, daar kennen geen verklaaringen van werden genoomen,
Alles is in ſtilte geſchied, en daar weet niemand van.
Maar, hoe kryg ik Klaartje uit den huis?

MARY.

Gebruik daar je verſtand toe als een man,
Brengze weêr uit, hebje 'er in gebrogt.

MICHIEL.

'K zelje wel beloonen, ei! helpt haar uit, laatje beweegen,
'K geefje zo menigen dukaat.

MARY.

'K heb in drie daagen niet een duit van je gekreegen,
En ik laatje vaſt by nachten en ontyden, als je uit lichtmiſſen gaat, in en uit;
Wat heb ik daar aan of jy je geld met dat dobbelſpel hebt verbruid?

MICHIEL.

'K heb het geldkasje van men Vaâr verkracht, daar heb ik twee zakjes dukatons uitgenomen,

Je zelt 'er honderd gulden van hebben maak datze met den oly uit den huis kan komen.

MARY.

'K zel men best doen, maar ik zie 'er geen kans toe, hoe komtze de deur veur uit?

MICHIEL.

Gemakkelyk, doet het flus als ik met men vaâr en men moêr uit ben naar men bruid.
Men huwlyk word van daag gesloten, 'k beloofje 'k zel je al geeven watje wilt, helpme, 'k zal je eeuwig beminnen.

MARY.

Ja, je weet wel hoe je met me staat.

MICHIEL.

Al heb ik een wyf 'k zal je houwen voor een van myn liefste vriendinnen.

MARY.

Van je liefste vrindinnen; daar is men eer niet me hersteld als je dat al doet.

MICHIEL.

Wat eer, niemand weet het, 'k zal je verzien, zo lang als je leeft, met kost en kleêren in overvloed,
En ben je zo vroom dat je tracht voortaan in den echten staat te leeven,
'T is wel, ik zelje aan een van onze werklui ten huwlyk geeven,
Aan een wakker kaerel.

MARY.

Ja, als die me dan trouwe wil.

MICHIEL.

Wat, luize zalf,
Als je die moffen een honderd dukatons geeft neemen ze graag en gaerne de koe met het kalf.

VYFDE TOONEEL.

JACOMYNTJE JANZ, MICHIEL, MARY.

JACOMYNTJE JANZ.

HOe vaarje al, Kindje lief, hoe is 't? het kandeeltje is klaar, ik hebber drie doortjes in geslaagen,
'T staat al gereed.

MICHIEL.

'T is of je niet doen kend als iemand te bruijen en te plaagen.
Wie heeft je gezeid datje 'er drie dooren van eijeren in zoud slaan?
'K wou 'er maar een in hebben.

JACOMYNTJE JANZ.

Nou, Kind, ontstelje niet, 'k heb 't om best wil gedaan,
'T zelder niet te slimmer om weezen, proef het eerst, Michieltje, en zegt dan wat 'er aan mogt scheelen.

MICHIEL.

'T is onverdraagelyk, wasje men moêr niet ik zou je wat oorvygen of klappen uitdeelen.

JACOMYNTJE JANZ.

Zel je zo jou moeder bejegenen! hoe mag het je van je hart! je toond wel weinig genegentheid.

MARY.

Heden, Sinjeur Michiel, dat 's ook niet wel van jou, zie je niet hoe bedroeft dat je moeder schreid?

MICHIEL.

Tut, tut, de traanen die ze huilt hoeft ze niet uit te zweeten.
Zy is oud genoeg, ze hoorden wyzer te weezen, en men zin beter te weeten.

JACOMYNTJE JANZ.

Nou, Zeun, genoeg zo kwaalyk niet, ik zel je wel een ander kandeeltje maaken, zo je 't dus verstaat,

Je bent ommers myn Michieltje lief, nou Kind, hoe kenje zo wonderlyk weezen, binje noch kwaad?

MICHIEL.

Met reden, maar zoent me weêr of, 'k zeltje ditmaal noch eens vergeven.

JACOMYNTE JANZ.

Dankje, Zeun lief.

MARY.

Daar hoor ik je vader.

ARENT PIETERZ, *van binnen.*

Is hier niemand in 't voorhuis! waar ben je lui alle maal gebleeven?

JACOMYNTJE JANZ.

Loop al je best naar je kamer, en na bed, help jy hem wat te recht, Mary.

ZESDE TOONEEL.

ARENT PIETERZ, JACOMYNTJE JANZ.

ARENT PIETERZ.

HOe! past 'er langer niemand op 't voorhuis; waar is de meid, die luije pry?

JACOMYNTJE JANZ.

Ze doet 'er werk, Hartje, en ik ben zo effentjes eerst uit het voorhuis gekoomen.

ARENT PIETERZ.

Wel, 't is geweldig zorgeloos, Jacomyntje, dat je de deur alleen laat, een dief had alles meê genoomen
Wat hy begeerd had, en je zoud het niet eens hebben gehoord.
Waar is Michiel?

JACOMYNTJE JANZ.

Hoe is 't, Man? je lykt wel ter deege vergramd en verstoord?
Hy leid te bed, Vader, 'k heb hem zo deurgehaalt, zo bestraft en bekeeven,
Dat hy belofte gedaan heeft om voortaan als een deugdzaam en vroom knecht te zullen leeven.

ARENT

ARENT PIETERZ.

'T is veinzery, Hartje, hy meend het niet, hy bedriegt ons geduurig door dat valſch berouw.

JACOMYNTJE JANZ.

Neen! 't is hem nou ernſt, Vader, hy verzochtme dat ik jou ook om vergiffenis voor hem bidden wouw.

ARENT PIETERZ.

Zei je tegen hem dat ik hem in een gat zou ſmyten, of na Ooſtindiën ſtuuren,
Zo hy zich niet beterden?

JACOMYNTJE JANZ.

Wel ter deegen, 'k raaſden zo dat ik me ſchaamde voor de buuren.
Hy is 'er ziek van geworden, en met de koorts op 't lyf naar bed gegaan.

ARENT PIETERZ.

Ja ziek geworden, dat komt hem daar niet, maar van zyn nachtbraaken, en zuipen van daan.

JACOMYNTJE JANZ.

Heer, Man, je bent wel onmeêdogeloos.

ARENT PIETERZ.

Onmedogeloos! als jy wiſt, vrouw, dat ik weet, je zoud zo niet praaten;
Hy is een ſchurk, die ons bedriegt, 'k zal hem voor Soldaat na Indiën ſtuuren, daar kunje jou op verlaaten.
Zo als ik daar van Jeronimus Neef naar de Beurs over den Dam kwam gaan,
Spreekt me een ſchurk van een vent onbeleeft onder al de kooplui aan,
En maand me om honderd guldens, die hy van de week daar had weezen verteeren,
Zo hard en onbeſchaamd, dat ik niet wiſt waar ik me zou bergen of keeren.
Dat hoorden al die fraaije lui. Zie daar de ſpyt, de ſpyt is me zo groot,
Dat ik het niet zal vergeeten, zo lang ik leef tot aan men dood.

JACOMYNTJE JANZ.

Hy had licht een verkeerde veur, Arent Pieterz, ik ken dat niet van hem gelooven.

ARENT PIETERZ.

Wat verkeerde veur, 't is om iemand van zen verſtand te berooven,
Dat je zo mal met die Jonge bent; wel hy noemden hem, en my wel duidelyk by de naam;
Meen je dat ik de vader van Blonde Michieltje niet ken, zei de karel, dat ben jy. is dat niet infaam?
Blonde Michiel,'t is zo een alias, als de pluggen en dieven malkand're geeven.
'K had het zo wel met de Jonge veur had hy maar paſſelyk willen leeven.
Nu zoude we na Jeronimus Neef gaan, daar zal Levyna daadelyk zyn,
Alles was klaar gemaakt, hy brogt me in zen beſte kamer, en ſchonk me een roemer wyn.
'K was verheugd, dat het zo wel ging, toen we van het huwelyk ſpraaken,
We hadden vaſt geſteld hoe veel zy hem, en hy haar voor een morgen gaaf zou maaken;
Zo hy nu het minſte van dit voorval verſtaat of hoort,
Gelyk ik vrees, want het gerucht brengt de achterklap, van mond tot mond, zo ſnel als de wind, voort,
Geloof ik zal hy in 't huwelyk niet konzenteren.

JACOMYNTJE JANZ.

Wel, Hartje, hy moet wel, hy moet zyn woord houwen, of hy is geen man met eeren.

ARENT PIETERZ.

Wat man met eeren! dat ik noch het minſte guitteſtuk van hem kwam te verſtaan,
'K zou zelf niet in 't huwelyk konzenteeren, maar hem vaſt en zeker na Ooſtindiën doen gaan.

JACOMYNTJE JANZ.

Heden, Man! hoe ken je zo weezen? 't is of men hart barſt door je ſpreeken.

Zouw

Zouw je zo tierannig kunnen zyn? ja wel, ik voel dat me de traanen uit myn oogen breeken.

ARENT PIETERZ.

Je hebt me door zulke middelen zo dikwils misleid, Hartje, wil hy noch met fatzoen
Oppassen, 'k zal 't hem alles vergeeven, laat hy noch dat van zyn pligt is doen.
Kom, roep hem, ik moet hem ook eens voorneemen, laat hem by me koomen.

JACOMYNTJE JANZ.

Och! laat hem noch wat slaapen, ik heb hem zo louwter veurgenoomen;
Hy slaapt zo lief.

ARENT PIETERZ.

Is 't gekke werk? Michiel, Michiel, kom hier.

JACOMYNTJE JANZ.

Michieltje lief, trek je japonze rok aan.

ARENT PIETERZ.

Wat maakje voor een mal gelaat en getier?
Wat leg je te huilen en te balken? heb jy hem op deze wys doorgestreeken?

JACOMYNTJE JANZ.

Och! myn Kind! och! myn Kind!

ARENT PIETERZ.

Waar blyf je zo lang, Jonker, als je vader jou roept om je te spreeken?

ZEVENDE TOONEEL.

ARENT PIETERZ, JACOMYNTJE JANZ, MICHIEL.

MICHIEL.

'K was niet gekleed, Vader.

ARENT PIETERZ.

Wel, 't is ordentelyk, jou Schandbrok, van my, en ons geslagt. *'K was niet gekleed, Vader!*

Schaamje, jou Lichtmis, je maakt van de dag je nacht.

MICHIEL.

Vader lief, ik was by fraaije lui op een maal, en Moeder heeftme om uit te blyven verlof gegeeven,
'T is waar, 't was laat, maar daar zyn 'er verscheide van de vrinden noch na my gebleeven.

ARENT PIETERZ.

Heeft Moeder verlof gegeeven dat je met vagebonden de glaazen op straat uit zoud slaan?
Dat je uit lichtmissen en vagebonderen zoud gaan?
Jy bent noch schikkelyk! *daar zyn 'er noch na gebleeven van de vrinden!*
Je bent by fraaije lui geweest! jou Schurk, ik weet niet hoe je de leugens uit kend vinden.
Waarom vraagje my geen verlof? waar ben ik voor? of woon ik hier niet?
'T is niet wel, Vrouw, dat dit verlof geeven aan de Jonge buiten men kennis geschiet.
Je zelt me zeggen waar je geweest bent, ik wil het weeten.

JACOMYNTJE JANZ.

Hy was te gast, Man.

MICHIEL.

Vader, ik was by een goed vriend ten eeten,
Gelyk ik gezeid heb.

ARENT PIETERZ.

Liegt me niet te veuren, of je moogt verzekerd zyn dat het je berouwen zal,
Spreek.

JACOMYNTJE JANZ.

Heer! Man, wat val jy hem ook hart.

ARENT PIETERZ.

Jy bent met de Jonge te mal.

MICHIEL.

Vader lief, ik bid om vergiffenis, ik bekend, ik heb je bedrogen,
Ik was uit lichtmissen, vergeef het me noch eens, de traanen koomen me in myn oogen.

JACOMYNTJE JANZ.

Arent Pieterz, hoe kenje zo hart weezen, 't is of je een hart hebt als een steen.

MICHIEL.

Myn lieve Vader, vergeef me deze misslag, ik bidje met geboogen kniên, en met ootmoedige gebeên;
Vader lief, 'k zal me voortaan, als een eerlyk en deugtzaam Jongman, dragen;
'K zelje geen reden geeven om ooit of ooit over myn kwaad leeven te klaagen.

ARENT PIETERZ.

Die beloften van beterschap, en vroom leeven heb ik zo menigmaal gehad,
Ondertusschen maakje 't hoe langer hoe erger, je zelt vermaard worden voor de grootste Lichtmis van de Stad.
Foei, Michiel, datje me zulken verdriet doet; daar je weet dat heden je huwelyk zou werden geslooten,
Gaaje 's nachts aan de gang; zo 't Jeronimus ter ooren komt is 't huwelyk omgestooten.
'K word daar gemaand om honderd gulden, onder al de Kooplui op den Dam,
Van een Hoerewaard, datje verteerd hebt in het Schaap of in 't Lam,
Ik weet niet hoe de kuf hiet. wel, wat hoop is 'er datje beter zult leeven?

MICHIEL.

Och! Vader lief, niemand weet dat juist, 'k bidje wilt het me dezemaal vergeeven.

JACOMYNTJE JANZ.

Heer! Hartje, hy huilt, hoe mag het je van je hart, en van je gemoed?
'K moet meê schreijen.

ARENT PIETERZ.

Wel, zo je dit uit een waar berouw, en een oprechte mening doet,
Vergeef ik het je uit een vaderlyk hart, met die hoop, en dat vertrouwen

Datje, als een eerlyk man, je zult draagen, en voortaan je woord beter houwen.

MICHIEL.

'K bedankje hartelyk, Vader.

JACOMYNTJE JANZ.

Ik meê, Hartje, nou zien ik datje jou Zeun noch bemind.

ARENT PIETERZ.

Ik ben je vader zo zal ik me ook draagen, draag jy je voortaan, als een gehoorzaam kind.
Gaa, kleedje voort ordentelyk, we zullen na je bruid gaan, daar zal 't kontrakt van 't huwelyk werden beschreeven.

MICHIEL.

Heel wel, Vader lief.

JACOMYNTJE JANZ.

Kom, bruigom, 'k zel me ook wat op hemelen, en ik zal jou schoone lubben, en mouwen geeven.

ACHTSTE TOONEEL.

ARENT PIETERZ.

IK ben verblyd in myn ziel, hy toonden een waarachtig leetweezen en berouw,
Ik raakten hem in zyn gemoed, en krygt hy nou Levyna tot een vrouw,
Zo kan hy, als een eerlyk man, gemakkelyk en fraai van zen renten leeven;
Zy heeft omtrent honderd duizend, en ik zal 'er noch vyftig duizend guldens by geeven.
Een weinigje losheid is wel wat eigen aan de jeugd;
Maar 't komt alles wel ten beste als 'er de minste schaaduw in is van deugd.

NE-

NEGENDE TOONEEL.

ARENT PIETERZ, MARY.

MARY.

SInjeur daar is je Kouzyn Jeronimus, die wenſchte je wel te ſpreeken.

ARENT PIETERZ.

Laat hem binne koomen, wat 's dat te zeggen? dat hou ik voor geen goed teken!

TIENDE TOONEEL.

ARENT PIETERZ, JERONIMUS.

WElkom, Kouzyn, 'k zou zo na uwent hebben gegaan,
Men Vrouwtje, en de Bruigom, doen maar wat ſchoon Lywaat aan.

JERONIMUS.

'K was ook van die gedachten datje haaſt zoud hebben gekomen,
En daarom, Kouzyn, heb ik je de moeiten afgenomen,
Je moet me verſchoonen, ik zal niet konzenteren in het huwelyk van je Zoon met men Nicht.

ARENT PIETERZ.

Wat 's dat te zeggen?

JERONIMUS.

Na onderzoek van zaaken valt je Zoon in deugd veel te licht.
'K heb zo veel ſtaaltjes van hem gehoort, dat ik ſchrik als ik 'er aan denk wat hy al heeft bedreeven;
Deze nacht heeft hy noch iemand zwaarelyk gekwetſt en by naa een doodelyke wond gegeeven.
Ziet, ik moet myn gemoed vry houwen, en doen 't geen een eerlyke Oom en Voogd betaamt.

ARENT

ARENT PIETERZ.

Is 't mooglyk!

JERONIMUS.

'K raadje dat jy hem van kant ſtuurt en middelen daar toe beraamt,
De Schout paſt op hem.

ARENT PIETERZ.

Wat zegje, Neef, heeft hy iemand met een mes geſneeden;
Wat zal me noch overkomen: zo 't waar is hebje gelyk, en groote reden.

ELFDE TOONEEL.

ARENT PIETERZ, JERONIMUS, MICHIEL.

ARENT PIETERZ.

WEl, Michiel! wel, Michiel! is dit de proef van beterſchap? weetje wel watje hebt gedaan?
Je hebt iemand doodelyk gewond.

MICHIEL.

Ik, Vader?

JERONIMUS.

Gy, Neef, pakje weg, ze zoeken naaje, laatje raân.

MICHIEL.

'T is onwaarachtig, Vader, 't is achterklap, en laſter van nydige klappijen.

TWAALFDE TOONEEL.

ARENT PIETERZ, JERONIMUS, MICHIEL, MARY.

MARY.

DAar is een Aſſignatie, Sinjeur.

ARENT PIETERZ.

'T is een citatie. Zie daar, Schelm, zulje nu noch tegen ſtrijen?

Daar

Daar wordje geroepen voor de Heeren om 't feit datje deze nacht hebt begaan.

DERTIENDE TOONEEL.

ARENT PIETERZ, JERONIMUS, MICHIEL, MARY, JACOMYNTJE JANZ, KLAARTJE.

JACOMYNTJE JANZ, *met Klaartje al ſlaande uitkomende.*

JOu varken, jou diefeg, 'k zelje de kop aan ſtukken ſlaan,
Jou diefeg! jou diefeg!

ARENT PIETERZ.

Wel, hoe is 't Vrouw?

KLAARTJE.

Och! heb je me noch niet genoeg geſlaagen?

ARENT PIETERZ.

Benje een diefeg, dan moet ikje bevoelen, kom, jou varken, wat wouje me ontdragen?
Wel de droes, dat is 'er een, en dat is noch een zak met geld.
Wel, ze heeft men kasje opgebrooken, dit geld is me giſteren van een koopman toegeteld.
Jou karonje, jou varken, hoe kom je in men huis? waar heb jy je verſteken?

KLAARTJE.

Ik ben geen diefeg; hoe is 't, Michieltje, zelje niet een woord voor me ſpreeken?
Ik ben de liefſte van je Zoon, en dat geld ſtelden hy flus my ter hand,
Ik zou het voor hem me na mynent genomen hebben, maar je Vrouw vond me verſteeken achter 't leedekant,
Hy heeft het kasje opgebrooken, ik bidje datje my wilt verſchoonen.

ARENT

ARENT PIETERZ.

Zie daar, Mal Mortje, 't was altyd, vergeeft het hem Vader, hy zal 't je met vroom leeven, en oppassen beloonen.
Hy beloont het ons wel, jou guit!

JACOMYNTJE JANZ.

Is 't moog'lyk! wel, Michiel! wel, Michiel! wel!
Wat doe je me een verdriet aan!

MICHIEL.

Och! Vader, het varken liegt het, gelyk ik haar toonen zel,
Dat zweer ik.

ARENT PIETERZ.

Vagebond, zwyg, zeg ik. Maar, diefeg, of hoertje, wie heeft jou in gelaaten?

KLAARTJE.

De meid Mary, liet me met je Zoon in te nacht.

ARENT PIETERZ.

Jou dief, jou Lichtmis, hoerendop, en schender van 's heere straaten.

JACOMYNTJE JANZ.

Och! myn kind. Wat komt me al over!

ARENT PIETERZ.

De Jonge heeft door jou zotheid te veel wil gehad.
Jy hebt hem bedurven.

JACOMYNTJE JANZ.

Ik zie myn misslag. 'K wou hy honderd mylen in Oostindiën zat.

MICHIEL.

Ach! Vader, ik bid om vergiffenis.

ARENT PIETERZ.

Verkies of je na Oostindiën wilt, of in't Rasphuis wilt leeren zaagen.

MICHIEL.

Vergeef het my noch eens, myn lieve Vader.

ARENT

ARENT PIETERZ.

Wisje, wasje, je bent een guit, je kendje niet wel draagen.

JERONIMUS.

Neef, ſtuurt hem na Ooſtindiën, dat is nu de minſte ſchand,
Daar gaan nu al veel fraaije luiden heen.

ARENT PIETERZ.

'T zal zo geſchieden, dan is hy ver van de hand;
Daar weetenze ook raad met zulke knaapen, hoe wild ze moogen weezen.
Jy zult voor ſoldaat gaan, voor hooger bediening hoef je niet te vreezen.
Moris moet je leeren. jy, hoertje, of liefje van men zeun, zult vertrekken, en dat al voort.
Mary zal meê haar ſtraf hebben om dat ze 'er niet heeft gedraagen als 't behoort.
Want laat zy jou by nacht in, zo heeftze wel wat meêr bedreeven.

MICHIEL.

Ach! Vader, zy, en Moeder is de oorzaak dat ik zo menigmaal 's nachts uit ben gebleeven.
Voor het inlaaten heeft Mary, over de honderd dukaaten van me gehad.

ARENT PIETERZ.

Jou varken, dat geld zulje my weêr geven, en je zult in 't Spinhuis al was 'er geen meid meer in de Stad.
Voort na je kamer, Rekel, ik zalje te nacht met waakers laaten bewaaren.

JACOMYNTJE JANZ.

Ik ſterf van droefheid.

JERONIMUS.

Laat hem met de eerſte ſcheepen maar heene vaaren.

ARENT PIETERZ.

Dat is de mening, ik ben blyd dat zyn guitteſtukken my zyn bekend,

'T zou

'T zou me leet zyn was 't huwelyk voort gegaan.

JERONIMUS.

My ook, ik weet, Kouzyn, dat gy niet te beſchuldigen bent.

ARENT PIETERZ.

Dat komt 'er van dat de Vaders door de malle Moeders werden bedroogen.
Had je my niet geblindhokt, Vrouw, en 't rietje, terwyl 't jong was, geboogen,
Zo was hy nu een ſchikkelyk Jongman van aanzien en ſtaat,
En nou een Lichtmis, die voor Soldaat na Ooſtindiën gaat.

EINDE.